

Майкъл Луис

ИГРАЧИТЕ НА УОЛСТРИЙТ
покерът на лъжците

HISPANICA

Майкъл Луис

ИГРАЧИТЕ НА УОЛСТРИЙТ ПОКЕРЪТ НА ЛЪЖЦИТЕ

Превод от английски: Андрей К. Лешков

ИЗДАТЕЛСТВО "ИСПАНИКА"

Глава 1: Покерът на лъжците

Беше един ден в началото на 1986, първата година от упадъка на моята фирма - "Саломон Брадърс". Нашият председател Джон Гутфройнд излезе от своя кабинет начело на търговския етаж и отиде да се поразходи. Във всеки момент търговците на облигации рискуваха по етажа милиарди долари. Гутфройнд долавяше пулса на мястото, обикаляйки наоколо и задавайки въпроси на търговците. Тайно шесто чувство го водеше навсякъде, където се разгръщаше криза. Като че беше способен да подушва къде се губят пари.

Той бе последният човек, когото един търговец с изтерзани нерви би искал да види. Гутфройнд (признася се Good friend) обичаше да се промъква изотзад и да те изненадва. За него това беше забавно, но не и за теб. Заем с разговори по два телефона едновременно, опитвайки се да възпреш бедствието, нямаш време да се обърнеш и да погледнеш. Но няма също и защо да го правиш. Просто го чувстваш. Всичко около теб започва да се гърчи като болен от епилепсия. Хората се правят на неустово заети и същевременно са вторачени в някакво петно, което ти е току над главата. Усещаш хладина в костите, която, мисля си, принадлежи към същия вид интелигентност като нервния спазъм на мъничко козинесто животинче при тихото приближаване на мечката гризли. Един сигнал за тревога изпищява в главата ти: Гутфройнд! Гутфройнд! Гутфройнд!

Нашият председател най-често само надвисваше за малко, след което си тръгваше. Би могъл и никога да не го видиш. При два такива случая единствената следа от него, която намерих, бе лайноподобната пепел върху пода зад моето бюро, оставена, смятам, като визитна картичка. При Гутфройнд остатъците от пури бяха по-дълги и по-добре оформени, отколкото онези на средния бос в "Саломон". Винаги съм предполагал, че той пуши по-скъп

миллион от останалите, купуван с част от 40-те милиона долара, които спечели при продажбата на "Саломон" през 1981 (или с част от онези 3.1 милиона, които сам си плати през 1986 - повече от всеки главен изпълнителен служител на Уолстрийт).

Този ден през 1986 обаче Гутфройнд направи нещо странно. Вместо да ни ужасява, той отиде направо до търговското бюро на Джон Мериуедър, член на борда на Salomon Inc. и един от най-добрите търговци на облигации в компанията. Той прошепна няколко думи. Онова, което каза тогава Гутфройнд, е станало легенда при "Саломон" и интимна съставка на нейната корпоративна самоличност. Каза: "Една ръка, един милион долара, без съззи."

Една ръка, един милион долара, без съззи. Мериуедър веднага улови значението. Кралят на Уолстрийт, както "Бизнес уйк" беше кръстило Гутфройнд, искаше да изиграе една ръка от играта покера на лъжците, за милион долара. Той играеше през повечето следобеди заедно с Мериуедър и шестимата млади арбитражни търговци по облигациите, които работеха за Мериуедър; обикновено те биваха одирани живи. Някои търговци казваха, че партньорите доста превъзхождали Гутфройнд. Други, които си представяха Джон Гутфройнд единствено като всемогъщ (такива бяха мнозина), казваха, че загубата отговаряла на неговата цел, но каква точно би могла да бъде тази цел, беше загадка.

Особеното на предизвикателството, което отпрати сега Гутфройнд, беше размерът на залога. Неговите залози обикновено не надвишаваха неколкостотин долара. Милион - това беше нечувано. Двете последни думи - "без съззи", значеха, че се очакваше загубеният да изпита голяма болка, но той нямаше право да хленчи, да роптае или да се вайка. Следваше да си седи на мястото и да запази за себе си своята окаяност. Но защо? - цялхте да попитате, ако да бяхте друг освен Краля на Уолстрийт. Защо, първо, да се прави това? Защо пък, особено, да се предизвиква Мериуедър вместо някой недотам високоставен управляващ директор? Това изглеждаше чисто безумие. Мериуедър бе Краля на Играта,

шампионът по покера на лъжците от търговския етаж при "Саломон Брадърс".

От друга страна обаче, онова, което научаваши на търговския етаж, е, че победители като Гутфройнд винаги си имат някаква причина за онова, което правят; навярно това не е най-добрата причина, но поне имат нещо предвид. Не бях посветен във вътрешните мисли на Гутфройнд, но зная, че всички момчета от търговския етаж играеха, и той адски много искаше да бъде едно от момчетата. Онова, което Гутфройнд имаше предвид в този случай, беше, както смятам, желание да покаже кураж - подобно на момчето, което скача отвисоко в дълбокото. Кой би бил по-добър от Мериуедър за целта? Освен това Мериуедър беше вероятно единственият търговец, който имаше не само достатъчно пари в брой, но също достатъчно здрави нерви, за да играе покера на лъжците.

Следва обаче да обрисоваме контекста на цялата абсурдна ситуация. През своята кариера Джон Мериуедър беше направил стотици милиони долари за "Саломон Брадърс". Той имаше способност, рядка сред хората и високо ценена от търговците - да прикрива своето вътрешно състояние. Повечето търговци се издават дали правят или губят пари със своето говорене и движение. Прекомерно са отпуснати или са прекомерно напрегнати. Що се отнася до Мериуедър, при него никога, ама никога не би могъл да кажеш подобно нещо. Имаше едно и също полуизопнато изражение на лицето както когато печелеше, така и когато губеше. Мисля, че притежаваше голяма способност да владее онези две емоции, които съсипеят търговците - страх и алчност; именно това го правеше толкова благороден, колкото можеше да бъде човек, свирепо преследващ своя интерес. Беше смятан от мнозина за най-добрия търговец на облигации от Уолстрийт. Когато из "Саломон" го обсъждаха, това бе единствено с тон на страхопочитание. За него хората казваха: "той е най-добрият бизнесмен тук" или пък "най-добрият майстор да се поемат рискове, когато съм виждал", или дори "много опасен майстор в покера на лъжците".

Мериуедър омайваше младите търговци, които работеха за него. Неговите момчета бяха на възраст между 25 и 32

години (сам той бе около четиридесетте). Повечето имаха докторати по математически дисциплини, икономика и/или физика. Веднъж дошли обаче в бюрото на Мериуедър, те забравяха, че от тях се очаква да бъдат дистанцирани интелектуалци. Ставаха ученици. Бяха обсебени от играта покера на лъжците. Смятаха я за тяхната игра и я издигаха до ново ниво на сериозност.

Джон Гутфройнд винаги беше аутсайдерът в тяхната игра. Това, че "Бизнес уийк" беше поставило негова снимка върху корицата и го беше нарекло Краля на Уолстрийт, за тях нямаше голямо значение. Май че тъкмо в това беше цялата работа. Гутфройнд беше Краля на Уолстрийт, но Мериуедър беше Краля на Играта. Когато Джон Гутфройнд беше коронясан от печата, почти чувахте, какво си мислят търговците: на обществени места нерядко се появяват глупави хора или глупави лица. Ако трябва да бъдем честни, някога и самият Гутфройнд е бил търговец, но това важи също толкова, колкото претенцията на някоя баба, че някога е била много красива.

Понякога и самият Гутфройнд сякаш се съгласяваше. Обичаше да търгува. Сравнена с управлението, търговията беше забележително непосредствена. Правиш своите залози, след което или губиш, или пък печелиш. Ако печелиш, хората (чак до върха на фирмата) ти се възхищават, завиждат ти, страхуват се от теб - и с основание: ти държиш плячката. Когато управляваш фирма, сигурно също получаваш своя дял от завист, страх и възхищение. Но все по погрешни причини. Ти не правиш пари за "Саломон". Не поемаш риск. Ти си заложник на производителите. Те рискуват. Всеки ден доказват своето превъзходство, справяйки се с риска по-добре от останалите рискуващи. Парите идват от рискуващите като Мериуедър, а пък дали идват или не, е вече отвъд властта на Гутфройнд. Ето защо мнозина мислеха, че да предизвика безразсъдно шефа на арбитража с една ръка за милион бе начинът на Гутфройнд да покаже, че той също е играч. Ако искаше да се изтъкне, покерът на лъжците бе уникален начин. Играта имаше огромно значение за

търговците. Хора като Мерцудър вярваха, че има много общо между покера на лъжците и търговията с облигации. Играта проверяваше характера на търговеца. Наточваше неговите инстинкти. Един добър играч ставаше добър търговец - и обратно. Всички го разбяхме.

Ето играта: при покера на лъжците група хора (най-малко двамата, най-много десет) образуват кръг. Всеки от играчите държи банкнота от един долар близо до гърдите си. Играта наподобява играта на карти, известна като "Аз се съмнявам". Всеки играч се опитва да заблуди другите за серийните номера върху лицевата страна на неговата банкнота. Някой от търговците започва с "анонс". Той казва например "три шестици". Има предвид, че серийните номера на еднотоларовите банкноти, които държат всички играчи, включително той самият, съдържат поне три шестици.

След като вече е направен първият анонс, играта се движи в кръг по часовниковата стрелка. Да кажем, че анонсът е три шестици. Онзи играч, който е вляво от анонсиращия, може да направи едно от следните две неща. Първо, може да покачи анонса. Има два вида по-високи анонси: същото количество от по-голямо число (три седмици, три осмици или три деветки), както също и повече бройки от всяко число (например четири петици). Второ, той може да "предизвика" (което е като да кажеш "аз се съмнявам") - в такъв случай всички играчи броят и съобщават броя шестици върху техните банкноти.

Анонсът се покачва, докато всички играчи приемат да отправят предизвикателство към анонса на някого от играчите. Посред всичко това умът на добрия играч превърта вероятности. Каква е статистическата възможност да има три шестици сред, да кажем, четиридесет напосоки дадени числа? За големия играч обаче математическите изчисления са лесната част от играта. Трудната част е четенето по лицата на другите играчи. Сложността възниква, когато всички играчи знаят да блъфират и да контраблъфират.

Играта има в себе си нещо от чувството за търговия,

също както един турнир има нещо от чувството за война. Въпросите, които си задава играещият покера на лъжците, са донякъде същите, които си задава един търговец на облигации. Дали това е разумен риск? Щастлив ли се чувствам? Колко хитър е моят опонент? Дали знае какво прави и ако не, как да използвам неговото незнание? Ако той анонсира нависоко, дали блъфира, или пък наистина гържи силни карти? Дали се опитва да ме накара да направя глупав анонс, или наистина сам има четири от тези числа? Всеки играч търси слабост, предсказуемост и образец в другите, като се стреми да избегне това при самия себе си. Всички търговци на облигации в "Голдман Сакс", Първа Бостънска, "Морган Стенли", "Мерил Линч" и други фирми от Уолстрийт играят някакъв вариант на покера на лъжците. Но мястото, където залозите отиват най-нависоко, е благодарение на Джон Мериуедър етажът за търговия с облигации в нюйоркския офис на "Саломон Брадърс".

Кодексът на играча на покера на лъжците бе нещо като кодекса на стрелеца. Той изискваше от търговеца да приеме всички предизвикателства. Поради този кодекс на честта - който бе негов кодекс - Джон Мериуедър се чувстваше задължен да играе. Но той знаеше, че това е глупаво. За него нямаше квинт. Ако победеше, щеше да разстрои Гутфройнд. Това не вечаеше нищо добро. Но ако загубеше, джобът му щеше да олекне с един милион кинта. Това бе по-лошо, отколкото да разстрои шефа. Макар че Мериуедър беше по-добрият играч в играта, при една ръка всичко можеше да се случи. Късметът можеше да определи резултата. Мериуедър прекара целия ден в избягване на тъпи облози и нямаше намерение да приема този.

"Не, Джон - каза той, - ако ще играем на онези числа, то по-скоро бих играл за истински пари. Десет милиона долара. Без сълзи."

Десет милиона долара. Това е момент, който всички играчи трябва да вкусят с наслада. Мериуедър играеше покера на лъжците, преди още играта да е започнала. Той блъфираше. Гутфройнд обмисляше предложението. Би му

прилягало да приеме. Дори самото изпитване на мисълта беше лукс, който навярно много го радваше. (Добре е да си богат.)

От друга страна обаче, 10 милиона долара бяха - и са - много пари. Ако Гутфройнд загубеше, биха му останали само 30 милиона или нещо такова. Жена му Сюзън се бе засела да похарчи, кажи-речи, 15 милиона, предекорирайки техния апартамент в Манхатън (Мериуедър го знаеше). Но понеже Гутфройнд беше шефът¹, той явно не бе обвързан с кодекса на честта на Мериуедър. Кой знае, може би той дори не познаваше неговия кодекс на честта. Може би цялата работа в това предизвикателство бе да се прецени отговорът на Мериуедър. (Дори сам Гутфройнд се чудеше на Краля в действие.) Така че Гутфройнд се отказа. Той всъщност се усмихна със своята си пресилена усмивка и каза: "Ти си луг."

Не, помисли си Мериуедър, просто много, много добър.

Глава 2: Никога не споменавай парите

Искам да бъда инвестиционен банкер. Ако имаш 10 000 дяла, аз ги продавам за теб. Правя много пари. Много, много ще си обичам работата. Ще помагам на хората. Ще бъда милионер. Ще имам голяма къща. Ще ми бъде много забавно.

"Какъв искам да бъда, когато порасна"

(Из отговора на седемгодишен ученик от Минесота, март 1985)

През зимата на 1984 живеех в Лондон и завършвах дипломна работа по икономика в Лондонската школа по икономика, когато получих покана да вечерям с кралицата-майка. Дойде от далечна моя братовчедка, която години преди това и донякъде невероятно се беше омъжила за германски барон. Макар че аз не бях от онези хора, които редовно биваха канени да вечерят в двореца "Сент Джеймс", баронесата за щастие беше. Взех под наем черна връзка,

Майкъл Луис

“Уолстрийт” - гласи една стара шега - е улица, която има река в единия край и гробище в другия.

Още с появата си на американския литературен пазар обаче съвсем не на шега финансовият бестселър №1 за всички времена “Играчите на Уолстрийт” - с оригинално заглавие “Покерът на лъжците” - на американеца Майкъл Луис е провъзгласен за библия на инвестиционния банкер.

Авторът е absolvent от университета в Принстън, когато, търсейки работа, попада в инвестиционната банка “Саломон Брадърс”. Само за две години той израства от стажант до най-успешния търговец на ценни книжа в банката, който съвсем безскрупулно продава дори и най-съмнителните облигации за милиони долари, при това само с едно обаждане по телефона.

“Играчите на Уолстрийт” е книга за безразсъдната алчност, невъобразимата амбиция и зашеметяващото богатство на дилърите от “Уолстрийт”.

В тази проникателна и порочно забавна творба Майкъл Луис описва своя удивителен възход през джунглата на една от най-могъщите финансови империи в света, каквато несъмнено е “Саломон Брадърс”.

Майкъл Луис е автор на още няколко световни бестселъра, като “Money Culture”, “The New New Thing” и “NEXT”.